

ziekenfondspraktijk toe te laten en hun den gebruikelijken wachttijd van twee jaren te schenken. Ook zij, die thans vóór hun arts-examen staan, moeten zich niet overhaasten, en de examen-eischen moeten niet ondoordacht worden verlicht, al zal men veel theorie kunnen laten vallen.

PINKHOF.

INGEZONDEN.

ONZE MAATSCHAPPIJ.

I.

De, in de donkere dagen vóór kerstmis, te Utrecht gehouden buitengewone vergadering der Ned. Maatschappij tot bevordering der Geneeskunst heeft een bedroevenden uitslag opgeleverd. Van de verschillende doeleinden, die de Maatschappij zich, van haar oprichting af, beijverd heeft te behartigen, is nu het doel, de stoffelijke belangen der leden te bevorderen, zoodanig op den voorgrond gekomen, dat de beteekenis der Maatschappij daardoor geheel dreigt te ontaarden. Indien zij in de toekomst niet veel meer zal zijn dan een vakvereeniging, zal zij geen plaats meer bieden aan velen, die haar tot nog toe warme belangstelling toedroegen, altijd nog de hoop koesterend, dat haar belangstelling in algemeene, sociale en wetenschappelijke vraagstukken niet van de daaraan toekomende plaats zou worden verdrongen. Na de nu gevallen beslissing schijnt die hoop wel opgegeven te moeten worden. Het gevaar is groot, dat velen zich zullen terugtrekken, niet bereid deel uit te maken van een vereeniging van werknemers, die, zoo al niet ondanks, dan toch zonder waardeering van, de algemeene belangen, voor zich zelve strijd zullen voeren. Daarmede zou onze Maatschappij, door onze voorgangers met zoo krachtig vertrouwen gesticht en door zoovele na hen komenden met groote toewijding tot bloei gebracht, haar oorspronkelijke beteekenis geheel hebben verloren.

Nadat de zaak een jaar te voren reeds zijdelings ter sprake was gekomen, werd in de algemeene vergadering te Leiden in 1901, door de afdeeling 's Gravenhage uitdrukkelijk de vraag gesteld, of het goed zou zijn, de Maatschappij in de richting van een vakvereeniging te hervormen. Aanstonds bleek, dat velen daartegen ernstig bezwaar hadden. Evenwel, er werd reeds van gesproken, dat, naast de Maatschappij, een artsenbond zou worden opgericht. Menigeen meende, dat de Maatschappij zelve de zaak ter hand moest nemen, omdat toch de moeilijkheden, waarmede de artsen hoe langer zoo meer hadden te strijden, niet uit het oog mochten worden verloren. In het volgende jaar werd een belangrijk rapport daarover uitgebracht door een commissie, waarvan dr. SIKKEL de rapporteur was. Daarin werd betoogd, dat de Maatschappij, getrouw aan haar verleden, in de allereerste plaats de algemeene belangen diende de blijven behartigen, maar dat toch het lot der geneeskundigen zelve, onder de tegenwoordige omstandigheden, meer aandacht verdiende, dan de Maatschappij tot dusver daaraan had geschonken. Naar aanleiding van dit rapport werd in December 1902 een buitengewone algemeene vergadering gehouden te Utrecht, waarin, na uitvoerige beraadslaging, werd besloten, tot een reorganisatie in den bedoelden zin over te gaan. Een half jaar later, in de algemeene vergadering te Zwolle, kreeg deze reorganisatie haar beslag. Sociale en wetenschappelijke belangen zouden op den voorgrond blijven, maar daarnaast werden regelingen getroffen om de praktiseerende artsen tegen baatzuchtige of onbillijke werkgevers te beschermen.

Al mag niet worden ontkend, dat deze regelingen niet de algemeene instemming wegdroegen, in het algemeen hoopte men toch, dat zij bevrediging zouden brengen. De ondervinding heeft echter geleerd, dat de reorganisatie niet aan haar doel heeft beantwoord. Aan den eenen kant werd de drang om de Maatschappij in de eerste plaats tot vakvereeniging te maken, steeds sterker, aan den anderen nam het aantal der leden voortdurend toe, die hun liefde voor de Maatschappij voelden verzwakken,

omdat zij belemmerd werden in hun streven om het oorspronkelijke, onbaatzuchtige, doel hoog te houden. De verschillen zijn erger en erger geworden. Nu hebben zij zóó groote afmetingen aangenomen, dat het niet wel mogelijk meer schijnt, alle geneeskundigen van Nederland in de Maatschappij bijeen te houden. Laat dit ruitelijk worden erkend en laat de Maatschappij terugkeeren van den 17 jaren geleden te Leiden ingeslagen weg.

Zij zou de behartiging van de stoffelijke belangen der geneeskundigen aan hen zelve kunnen overlaten, inziende dat die te ver uiteenloopen om door een enkele vereeniging voldoende te worden beoordeeld. De ziekenfondsartsen, de specialisten, de huisartsen, zouden hun, reeds in meer of mindere mate ontwikkelde vereenigingen geheel zelfstandig kunnen maken en, naar eigen keuze, al of niet met elkaar in verbinding kunnen treden, Zulk een denkbeeld houdt een bekentenis van onvermogen in van de Maatschappij. Maar het is nutteloos, de werkelijkheid te willen dwingen,

Er blijft dan voor de Maatschappij, als geheel en in haar afdeelingen, nog ruimschoots schoon en vruchtbaar werk over. De sociale belangen zou zij, met kennis van zaken, maar zonder onder de verdenking te liggen, eigen belangen te willen laten bovendrijven, allereerst reeds bij de aanstaande behandeling der sociaal-geneeskundige wetsontwerpen, kunnen bespreken. Zij zou daarbij haar roeping, Staten Speciaal te zijn, zooals G. J. MULDER het heeft uitgedrukt, tegenover de Staten-Generaal, met volle bewustheid van haar recht van spreken, kunnen vervullen. Daarbij zou ook de beoefening der geneeskunde weer meer tot haar recht kunnen komen. Hoeveel tijd en moeite is er in de laatste jaren in de afdeulingsvergaderingen niet besteed aan allerlei onderwerpen, die nagenoeg alleen de stoffelijke belangen betroffen! Hoeveel heeft daaronder niet de bespreking van onderwerpen uit het gebied der geneeskunde, vooral in de kleine afdeelingen, geleden! Hoe droevig is het, wanneer de arts er van af gehouden wordt, hetgeen hij in zijn praktijk heeft waargenomen met zijn collega's te bespreken, omdat nagenoeg al de voor de vergaderingen beschikbare tijd in beslag wordt genomen door de behandeling van rapporten, voorstellen en amendementen, over vakbelangen, die bij velen niet eens belangstelling kunnen wekken! Wat gaat een strijd van de specialisten te Amsterdam een afdeeling in een ver af gelegen provincie ten slotte aan! Bovendien, zou de collegiale geest, die toch waarlijk ook van groot gewicht is, niet veel meer winnen door een vriendschappelijke bespreking van onderwerpen, die de geneeskunde betreffen en van hetgeen daaromtrent in de praktijk is waargenomen, dan door de behandeling van vakbelangen?

Een nieuwe organisatie dus, in hoofdzaak terugkeerende tot het oorspronkelijk standpunt der Maatschappij, maar de behartiging van de stoffelijke belangen der leden loslatend. Zonder twijfel zou ernstige overweging noodig zijn om deze organisatie in goeden vorm vast te stellen. Ook geldelijke moeilijkheden zouden zich daarbij voordoen. Er zijn in de laatste jaren niet onaanzienlijke sommen bijeengebracht, niet ten dienste der Maatschappij als geheel, maar ten dienste der vakbelangen. De Maatschappij zou die, als zij in den hier aangeduiden vorm werd gebracht, niet, althans niet ten volle, mogen behouden. Maar zulke moeilijkheden zijn er slechts om overwonnen te worden. Acht men het doel goed, dan is zonder eenigen twijfel de goede weg daartoe te vinden. Het zou waarlijk niet de eerste maal zijn, dat een commissie uit de Maatschappij een goede oplossing vond van een moeilijk vraagstuk. Het zou inderdaad een ramp zijn, voor de geneeskunde in Nederland en voor haar beoefenaars, indien onze Maatschappij, met haar toch onweersprekelijk schoonen staat van dienst, uiteenviel, nu zij niet in staat is gebleken, ook aan de persoonlijke, dikwijls zoo tegenstrijdige, belangen van haar leden te voldoen. Blijft zij in haar geheel, maar met afwerping van dat deel van haar taak, dat zij niet goed kan volbrengen, dan kan zij nog een vruchtbare toekomst tegemoet zien.

Het is wel mogelijk, dat er leden zullen zijn, die, uitsluitend ter wille van hun eigen belang bij de Maatschappij aangesloten, haar zullen verlaten, indien de vakbelangen daarin niet meer zullen worden behandeld. Zulk een verlies zal de Maatschappij wel zonder veel bezwaar kunnen dragen. Zij zal zich dan kunnen troosten met de gedachte,

dat zij ook voor de zoodanigen nog nuttig kan zijn, door de eer van den geneeskundigen stand hoog te houden.

Het hier aangeduide denkbeeld komt vrijwel overeen met het door de algemeene vergadering verworpen voorstel 's-Gravenhage. Daarin schijnt mij geen reden te zijn, om het nu niet weer opnieuw aan te bevelen. Misschien is er in de vergadering niet genoeg aandacht aan gewijd, dat de Maatschappij, als zij de vakvereenigingsbelangen laat varen, nog zeer veel belangrijk werk overhoudt te doen, al het werk waarmede zij in vroegere jaren groot is geworden. Bovendien staat de zaak nu anders dan op het oogenblik, toen over het voorstel 's-Gravenhage werd beslist. Nu is uit den loop der vergadering gebleken, dat het bestaan der Maatschappij, althans een krachtig bestaan, gevaar loopt. Nu moeten alle krachten worden ingespannen om onze Maatschappij, die zooveel goeds heeft gedaan en nog zoo veel goed werk zou kunnen doen, de vereeniging der Nederlandsche geneeskundigen, die de geneeskunst, zooveel in hun vermogen is, willen trachten te bevorderen, in goeden staat te houden.

Utrecht, 23 December 1918.

C. A. PEKELHARING.

II.

Het ziet er aan het einde van het jaar niet vroolijk uit voor de Nederlandsche Maatschappij tot bevordering der geneeskunst: zonder bestuur, innerlijk verdeeld door een belangenstrijd en, naar bij dezen voortgang verwacht moet worden, eerlang door velen, die buiten den strijd staan, verlaten. Spoedig ingrijpen zal noodzakelijk zijn voor haar behoud en opleving en, naar het mij voorkomt, is dit zeer wel mogelijk. Daartoe zou de handelwijze gevolgd kunnen worden, indertijd door SIKKEL aangegeven, welke, als ik mij niet vergis, in het algemeen op het navolgende neerkomt. Men keere terug tot een organisatie, die zich bezighoudt met de behandeling van onderwerpen van geneeskundigen, sociaal-geneeskundigen en aanverwanten aard. Van de Maatschappij-vakvereeniging hebben velen genoeg. Bij deze organisatie, die naar buiten voor den geheelen geneeskundigen stand optreedt, sluiten zich aan vereenigingen van huisartsen, specialisten, militair-geneeskundigen, geneeskundige ambtenaren en dergelijke, die buiten de organisatie om haar belangen behartigen. In een zoodanig georganiseerde Maatschappij zou wederom plaats zijn voor allen en zou het wetenschappelijk vereenigingsleven weer kunnen opbloeien.

Wij, artsen, mogen wel eens bedenken, dat wij met onderlinge verdeeldheid en getwist in dezen veelbewogen en op ieder gebied voor hervorming rijpen tijd geen schitterend figuur maken en dat het oogenblik om de eenheid te herstellen niet ongebruikt mag voorbijgaan. Zou het afgetreden hoofdbestuur op grond van deze overweging alsnog niet bereid zijn, stappen te doen in de aangegeven richting?

's-Gravenhage, 28 December 1918.

C. DEKKER.

III.

De strijd is beëindigd, de voorstellen der C. V. zijn aangenomen behalve een der strijdpunten, de permanente vertegenwoordiging in het hoofdbestuur. De C. V. heeft zich daarbij neergelegd; had zij dit belangrijke punt tijdens het overleg met het hoofdbestuur prijsgegeven, dan ware wellicht alles in overeenstemming geregeld, dan had men niet het droevige verschijnsel gezien, dat een werkcommissie zich kant tegen haar werkgever, dan had de Maatschappij een degelijk hoofdbestuur behouden en ware de schijn vermeden, dat men met opzet de zaken zoover heeft laten komen om dit hoofdbestuur er uit te werken, en dan ware dit de ondank bespaard, waarmee het nu beladen is en dien het niet verdiend heeft. Want wanneer één hoofdbestuur gewerkt heeft, dan is het het afgetredene. Waren reeds vóór de algemeene vergadering de bijeenkomsten in pleno en meer nog die van het dagelijksch bestuur door de massa werkmenigvuldiger dan andere jaren, na de algemeene vergadering werd het toppunt bereikt; de enquête, de mondelinge toelichtingen der specialisten, de verwerking der gegevens, hebben aan hen, die er aan deelnamen, letterlijk geen Zondag meer gelaten